

УМОВИ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНА ФОРМА ВСТАНОВЛЕННЯ АБО ЗМІНИ СПОСОБУ І ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Кошкош О. О.,
*аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького юридичного інституту МВС України,
суддя
Донецького окружного адміністративного суду*

У статті досліджені питання встановлення та зміни адміністративним судом способу і порядку виконання судових рішень. Проведений аналіз судової практики за темою дослідження. Визначені умови та особливості процесуальної форми вирішення таких питань і обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення їх законодавчого регулювання.

В статье исследованы вопросы установления и изменения административным судом способа и порядка исполнения судебных решений. Проведен анализ судебной практики по теме исследования. Определены условия и особенности процессуальной формы решения таких вопросов и обоснованы предложения по усовершенствованию их законодательного регулирования.

The questions of establishment and change of methods of legal defense and order of execution of administrative court decisions are considered in the article. The doctrine definitions of method and order of execution of court decision and also their designation have been analyzed in judicial practice. Terms and particularities of procedural form of resolution on mentioned questions, reasonable suggestion on improvement of their legislative adjusting have been proposed also.

Ключові слова: спосіб виконання, порядок виконання, судові рішення, адміністративний суд, спосіб судового захисту, неможливість виконання.

Постановка проблеми. Найважливішою стадією будь-якого судочинства є виконання судового рішення, що визначає ефективність юрисдикційного захисту в цілому, адже судові рішення, щодо якого неможливо здійснити виконання, створює лише ілюзію судового захисту.

У разі наявності перешкоди у виконанні судового рішення захист прав та інтересів сторін виконавчого провадження може здійснюватися шляхом встановлення або зміни способу і порядку його виконання.

Проте процесуальні кодекси не містять визначення способу і порядку виконання судового рішення, що ускладнює застосування норм щодо їх встановлення та зміни. Аналіз наукової літератури свідчить про відсутність єдності підходів щодо визначення таких понять.

Під час вирішення справ даної категорії виникають складнощі щодо розуміння сутності способу виконання і його відмежування від способу судового захисту. Встановлення чи зміна способу і порядку виконання судового рішення будуть незаконними у разі зміни при цьому способу судового захисту. Проте, якщо способи судового захисту у межах адміністративної юрисдикції визначені у частинах 1-2 ст. 5 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), то способи виконання не знайшли нормативного врегулювання, що утруднює розмежування цих категорій. Не сприяє правовій визначеності і суперечність окремих норм КАСУ щодо предмета дослідження і положень ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження».

Неодноманітна судова практика із розгляду заяв щодо способу та порядку виконання судового рішення призводить до зниження ефективності охорони та захисту права учасників таких правовідносин і актуалізує дослідження відповідних питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що питання встановлення чи зміни способу і порядку виконання судових рішень у межах адміністративної юрисдикції не були предметом окремого дослідження, що негативно впливає на правотворчу та правозастосовуючу діяльність. У межах адміністративного процесуального права такі питання досліджував С.В. Безпалько, у межах інших процесуальних галузей – Ю.В. Білоусов, В.С. Петров і В.М. Питуляк.

Метою дослідження є конкретизація умов і процесуальної форми встановлення чи зміни способу і порядку виконання судових рішень адміністративним судом.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі наводяться різні визначення поняття способу та порядку виконання судового рішення.

В.С. Петров вважає, що спосіб захисту порушеного права та інтересу співвідноситься із способом виконання рішення суду як правова суть рішення суду та його гарантійний механізм. Він визначає спосіб виконання рішення як захід його примусового виконання, що може бути встановлений і змінений лише судом, виходячи із заявлених під час судового розгляду вимог і обставин справи, спрямований на повне та правильне виконання судового рішення для відновлення та захисту порушеного або оспорюваного права чи охоронюваного законом інтересу стягувача. Порядком виконання, на думку вченого, є процедура виконання встановленого судом способу захисту, що передбачає терміни, черговість, місце, послідовність та інші складові дії боржника та (або) третіх осіб щодо виконання рішення суду, а також форму закріплення, пов'язаних з такою процедурою прав і обов'язків учасників виконавчого провадження і наслідків їх здійснення. Розстрочка чи відстрочка виконання рішення суду змінює саме порядок виконання [1, с. 3–5; 8].

О.Б. Верба визначає спосіб виконання рішення як передбачені законом дії і прийоми, що застосовують суб'єкти виконавчого провадження, спрямовані на примусове виконання рішення без згоди боржника [3, с. 110].

В.М. Притуляк розглядає порядок виконання судового рішення як дії виконавця та інших суб'єктів виконавчого провадження, що здійснюються у певній послідовності на підставі та відповідно до чинного законодавства України про виконавче провадження, а спосіб виконання судового рішення – як спосіб реалізації і здійснення способу захисту прав [2, с. 10].

Таке розуміння відповідає позиції Верховного Суду України (далі – ВСУ), викладеній у постанові від 25 листопада 2015 року у справі №6-1829цс15, за якої поняття «спосіб і порядок» виконання судового рішення означають визначені рішенням суду зміст і послідовність вчинення виконавчих дій виконавцем. Спосіб виконання судового рішення – це спосіб реалізації і здійснення способу захисту. Зміною способу виконання рішення суду є прийняття судом нових заходів для його реалізації.

Поняття способів захисту прав, свобод та інтересів особи в адміністративному судочинстві охоплюється визначеним законом механізмом матеріально-правових засобів здійснення охорони прав, свобод та інтересів, що приводиться в дію рішенням суду у разі їх порушення чи реальної небезпеки порушення. Однак зміна способу виконання не може змінювати суті рішення, способу відновлення порушеного права, обраного судом при ухваленні рішення (постанови ВСУ від 11 листопада 2014 року у справі № 21-394а14, у справі № 21-475а14, від 13 січня 2015 року у справі № 21-604а14, від 17 лютого 2015 року у справі № 21-622а14, від 14 квітня 2015 року у справі № 21-78а15).

У п. 7.1.3. Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 17 жовтня 2012 року № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України» зміна способу і порядку виконання рішення визначається як прийняття судом нових заходів для реалізації рішення у разі неможливості його виконання у раніше встановлених порядку і способом. Наприклад, шляхом видозміни зазначеної у рішенні форми (грошової чи майнової) виконання, за відсутності у боржника присудженого позивачу майна в натурі або грошових коштів, достатніх для покриття заборгованості. При цьому суд не може змінювати суті рішення.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) в Узагальненні практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах (затвердженому Постановою Пленуму від 25 вересня 2015 року № 8) визначив спосіб і порядок виконання рішення як врегульовані законодавством зміст і послідовність вчинення виконавчих дій виконавцем.

У наведеному Узагальненні ВССУ вбачає зміну способу і порядку виконання рішення у заміні одного заходу примусового виконання іншим. Проте, на думку В.С. Петрова, категорія «заходи примусового виконання» охоплює категорію «способи виконання» (визначаються виключно судом) і «примусові заходи виконання» (обираються виключно виконавцем), які є системою примусових засобів, що можуть застосовуватися виконавцем у межах певного способу виконання судового рішення [1, с. 4; 8; 11].

Питання щодо встановлення та зміни адміністративним судом способу і порядку виконання рішення регулюються КАСУ в редакції від 3 жовтня 2017 року та Законом України «Про виконавче провадження».

У статті 1 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено, що виконавче провадження проводиться у спосіб, визначений Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, та рішеннями, що відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Встановлення чи зміна способу і порядку виконання можливі лише щодо судових рішень, тому така процедура не застосовується, зокрема, щодо постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення; постанов виконавця про стягнення

виконавчого збору, витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій і накладенням штрафу; рішення інших органів, що підлягають примусовому виконанню.

В.С. Петров виділяє такі загальні підстави для заміни способів виконання рішення суду: 1) спрямованість на встановлення нового механізму реалізації рішення суду задля кращих правових умов задоволення первісної вимоги; 2) не потребує нового дослідження обставин справи, залучення нових осіб чи повернення до інших стадій розгляду справи по суті спору, крім встановлення обставин неможливості чи утруднення виконання рішення суду та оцінки правомірності нового способу виконання; 3) новий спосіб чи порядок виконання рішення суду відповідає способу захисту, визначеному судом у первісному рішенні, є найменш обтяжливим для боржника та відповідає критеріям адекватності, справедливості, пропорційності, виконуваності та добросовісності сторін, розрахований на швидке й ефективне виконання рішення суду [1, с. 4].

У науковій літературі також обстоюється теза про те, що зміна способу і порядку виконання рішення допускається лише за наявності обставин, що унеможливають виконання рішення [4, с. 572]. Це твердження суперечить ч. 3 ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якої підставами встановлення чи зміни способу і порядку виконання є обставини, що ускладнюють виконання судового рішення або роблять його неможливим. У ч. 3 ст. 378 КАСУ йдеться про обставини, що істотно ускладнюють виконання судового рішення.

Ю.В. Білоусов вважає, що не можуть бути такими підставами обставини суб'єктивного фактора, зумовлені неправомірною поведінкою з боку стягувача і боржника [5, с. 718]. В.М. Пritуляк вважає неважливим, внаслідок яких дій (правомірних чи протиправних) виникли обставини, що перешкоджають виконанню рішення [2, с. 119].

Відповідно до ч. 1 ст. 378 КАСУ суд може за заявою стягувача або виконавця (у випадках, встановлених законом), а також за власною ініціативою, встановити або змінити спосіб або порядок його виконання. Дана норма у порівнянні з ч. 3 ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження» надає право ініціювати розгляд відповідного питання суду, проте виключає право боржника на звернення із такою заявою до суду.

Для порівняння у ст. 263 КАСУ у редакції від 6 липня 2005 року було передбачене право на звернення з відповідною заявою обох сторін виконавчого провадження, а також особи, яка брала участь у справі. І якщо виключення з кола суб'єктів звернення осіб, які брали участь у справі, проте не є сторонами виконавчого провадження, є обґрунтованим, то надання такого права у КАСУ у редакції 2017 року лише стягувачу не можна вважати виправданим, оскільки це позбавляє боржника доступу до суду.

Ще однією відмінністю змісту ч. 3 ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження» від частин 1-3 ст. 378 КАСУ є те, що КАСУ допускає встановлення (зміну) способу або порядку виконання, тоді як за ч. 3 ст. 33 зазначеного Закону України це можливо лише одночасно щодо способу і порядку, про що свідчить сполучник «і». Проте слід зауважити, що зміна способу виконання, як правило, призводить до зміни порядку виконання.

В.С. Петров пропонує задля відновлення балансу інтересів сторін позбавити виконавчу службу та суд права ініціювати питання про зміну способу та порядку виконання рішення [1, с. 5]. Однак у межах адміністративної юрисдикції доцільно зберегти відповідне право зазначених суб'єктів з огляду на те, що держава не може бути осторонь у ситуації, коли прийняте її органом рішення з огляду на обставини, відомі суду чи виконавцю, залишатиметься таким, яке неможливо виконати.

Варто звернути увагу на те, що КАСУ передбачає встановлення способу і порядку виконання також безпосередньо у судовому рішенні. Так, у п. 1 ч. 6 ст. 246 зазначено, що у рішенні суду за необхідності може бути вказаний порядок його виконання, а у ч. 1 ст. 372 передбачено, що за необхідності у самому судовому рішенні може визначатися і спосіб виконання.

У п. 2 ч. 1 ст. 252 КАСУ закріплені повноваження суду, який ухвалив судове рішення за заявою учасника справи або з власної ініціативи постановити додаткове рішення, якщо він, вирішивши питання про право, не визначив спосіб виконання судового рішення. У п. 17 Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України (далі – ВАСУ) «Про судові рішення в адміністративній справі» від 20 травня 2013 року № 7 роз'яснено, що додаткове судові рішення не може змінювати суті основного рішення або містити висновки про права та обов'язки осіб, які не брали участі у справі.

Ю.В. Білоусов вважає за необхідне розрізняти додаткове рішення та встановлення чи зміну способу і порядку виконання рішення, адже додаткове рішення не має змінювати владне волевиявлення суду у справі, а у іншому випадку суд, враховуючи обставини, які утруднюють виконання, може у певній частині змінити первісне рішення (щодо предмета стягнення, обсягу дій, які необхідно вчинити боржнику, тощо) [5, с. 717–718]. Однак зміст наведених вище норм КАСУ свідчить про те, що додаткове рішення може встановлювати спосіб виконання судового рішення.

Лише частково можна погодитися з твердженням про те, що процесуальною формою вирішення питання про встановлення або зміну способу і порядку виконання рішення є судові

засідання [5, с. 720]. Так, заява про встановлення або зміну способу і порядку виконання судового рішення, як і про постановлення додаткового рішення, розглядається у 10-денний строк з дня її надходження, проте у першому випадку судове засідання з повідомленням сторін є обов'язковим, а у другому – проводиться лише, коли суд визнає його необхідним, в інших випадках порядок розгляду є аналогічним тому, в якому постановлялося основне судове рішення (ч. 2 ст. 378, ч. 3 ст. 252 КАСУ).

Не можна погодитися з позицією, наведеною ВССУ в Узагальненні практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах, про те, що право на подання відповідної заяви може бути реалізоване у межах строку пред'явлення виконавчого документа до виконання. Оскільки виконавчий документ перебуває на виконанні, то вирішення питання способу і порядку виконання не залежить від зазначеного строку.

Варто звернути увагу на те, що ч. 2 ст. 378 КАСУ не передбачає повідомлення виконавця про відповідне судове засідання, навіть у разі його звернення із заявою щодо зазначеного питання. Вбачається за доцільне у будь-якому випадку повідомляти виконавця, у провадженні якого перебуває виконавчий документ, про судове засідання щодо встановлення чи зміни способу і порядку виконання судового рішення, на підставі якого виданий такий документ.

Стаття 378 КАСУ не містить обмежень щодо категорій справ, за якими допускається зміна порядку і способу виконання судового рішення.

Переважна більшість таких справ стосується соціальних виплат (зокрема, їх перерахунку чи присудження). У заявах про зміну способу і порядку виконання таких судових рішень, як правило, ставиться питання про заміну зобов'язання відповідача вчинити перерахунок чи донарахування відповідних платежів на їх стягнення у певному розмірі. Це обумовлене тим, що під дію Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» не підпадали судові рішення зобов'язального характеру, що унеможливило їх виконання [6].

Суди першої інстанції переважно задовольняють такі заяви, хоча більшість таких судових рішень скасовується судом апеляційної інстанції з мотивів істотної зміни ними змісту резолютивної частини судового рішення, що не узгоджується з чинним законодавством [6].

У практиці ВАСУ з цього питання було сформульовано дві протилежні правові позиції. Так, в ухвалах від 31 жовтня 2013 року у справі № 285/1449/13-а і від 17 квітня 2014 року у справі № 562/2074/13 ВАСУ зазначив, що зміни у правовому регулюванні порядку виконання судових рішень, в яких боржником є державний орган, не передбачають виконання рішень зобов'язального характеру, унеможливають їх виконання, що є підставою для зміни чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Зміною способу і порядку виконання рішення є вжиття адміністративним судом нових заходів для реалізації рішення, що мають забезпечити виконання конкретного судового рішення і не поширюватися на відносини, які виникли після його ухвалення. Зміна можлива шляхом зміни зобов'язання здійснити виплати на їх стягнення.

Така ж позиція була викладена у листі ВАСУ від 13 червня 2013 року № 846/12/13-13, однак він був відкликаний листом ВАСУ від 11 лютого 2014 року № 173/11/14-14 із посиланням на зміни у законодавстві. ВАСУ фактично повернувся до позиції, що була відображена ще у Інформаційному листі від 13 червня 2012 року № 1483/12/13-12, де зазначалося, що адміністративний суд, встановивши порушення з боку відповідача, повинен визнати дії протиправними і зобов'язати його здійснити нарахування та виплату сум відповідно до закону, а не ухвалювати рішення про стягнення конкретних сум. Це правило застосовується і під час вирішення питання про зміну чи встановлення способу та порядку виконання судового рішення.

Остання позиція була втілена і у судову практику ВАСУ. Зокрема, в ухвалі від 28 травня 2014 року у справі № 291/1041/13-а ВАСУ зауважив, що зобов'язання, покладені на відповідача судом, є обраним судом видом захисту порушених прав позивача. Заявник просив змінити не спосіб виконання, а судове рішення щодо суті позовних вимог і вирішити додаткову позовну вимогу про стягнення коштів, яка до цього не була предметом розгляду і дослідження суду. Зміна способу виконання постанови суду у такому випадку фактично є зміною її суті, хоча в адміністративному судочинстві такі повноваження мають лише адміністративні суди апеляційної і касаційної інстанцій. ВАСУ зауважив на нетотожності категорій спосіб судового захисту і спосіб виконання судового рішення. ВАСУ вважає, що невиконання рішення через відсутність коштів, виплата яких буде здійснена за наявності відповідного фінансування з державного бюджету України, свідчить про те, що виконання фактично можливе, хоча і за певних умов, що виключає підстави для зміни способу виконання рішення.

ВСУ зробив схожий правовий висновок, за яким, якщо судовим рішенням у справі про соціальні виплати суб'єкта владних повноважень зобов'язано провести перерахунок певної виплати та виплатити її на користь особи, але судове рішення залишається невиконаним у зв'язку з відсутністю коштів у боржника, то зміна способу виконання на стягнення цих коштів є незаконною. Змінюючи спосіб виконання із зобов'язання виплатити такі суми (після їх нарахування компетентним органом) на стягнення конкретної суми, суди змінювали постанову по суті, виходячи за межі позовних вимог

і вирішивши питання, що не були предметом дослідження судами при розгляді справи (постанови від 11 листопада 2014 року у справі № 21-394а14, у справі № 21-475а14, від 13 січня 2015 року у справі № 21-604а14, від 17 лютого 2015 року у справі № 21-622а14, від 14 квітня 2015 року у справі № 21-78а15). ВСУ наголосив на тому, що обраний позивачем спосіб захисту порушеного права не може бути змінений на стадії виконання судового рішення і поза межами судового розгляду позову по суті (постанова від 25 листопада 2014 року у справі № 21-506а14).

Проте у науковій літературі зазначена позиція піддається критиці. Зокрема С.В. Безпалько вважає, що у випадку ненадходження відповідних сум з державного бюджету протягом тривалого часу відновлення захищених судом прав та інтересів осіб стане ілюзорним [7, с. 128, 130].

Наприклад, в ухвалі від 17 березня 2016 року у справі № 423/1317/15-а Попаснянський районний суд Луганської області зауважив, що у цій справі судом було прийнято постанову про зобов'язання виплатити визначену судом суму разової грошової допомоги ветеранам війни до 5 травня за 2015 рік у розмірі 875 грн, проте судові рішення не було виконане. Начальник управління соціального захисту населення (далі – УСЗН) у листі зауважив, що на заяві управління до Департаменту соціального захисту населення Луганської облдержадміністрації щодо фінансування виплати цієї разової грошової допомоги кошти не надійшли. Суд урахував, що бюджетний 2015 рік уже закінчився, а тому виконати вказану вище постанову суду в установленій нею спосіб (шляхом зобов'язання виплатити допомогу) у подальшому неможливо, оскільки передбачені на 2016 рік бюджетні кошти мають бути спрямовані на виплату щорічної разової допомоги за 2016 рік. Зміна зобов'язання виплатити певну суму коштів на стягнення цієї суми не змінюватиме рішення по суті, оскільки для позивача обидва випадки матимуть один результат – отримання конкретної визначеної судом суми разової грошової допомоги. На підставі викладеного суд змінив спосіб і порядок виконання постанови, стягнувши з УСЗН на користь позивача невикрачену йому суму допомоги у розмірі 875 грн.

С.В. Безпалько вважає, що метою розгляду справ за позовами про зобов'язання здійснити нарахування та виплату грошових коштів є захист прав позивача на їх отримання, припинення порушення (чи оспорювання) його прав з боку відповідача. Тому зміна способу виконання таких рішень шляхом зміни зобов'язання здійснити виплати на стягнення цих виплат не змінює суті таких рішень, є новим заходом для реалізації судового рішення [7, с. 130].

Нормативно невизначеним є зміст заяви про встановлення або зміну способу і порядку виконання судового рішення адміністративним судом. Вбачається, що у ній має зазначатися судове рішення, з приводу виконання якого звертається особа, факт відкриття виконавчого провадження щодо нього, обставини, які істотно утрудняють або унеможливають його виконання і докази їх наявності, а також спосіб і порядок виконання, який слід встановити.

Для підтвердження неможливості чи ускладнення виконання пропонується надавати відповідний акт виконавчої служби [1, с. 5].

Згідно з ч. 7 ст. 378 КАСУ ухвала суду за результатами розгляду цього питання може бути оскаржена. Таке оскарження можливе в апеляційному порядку (п. 19 ч. 1 ст.294), проте не допускається у касаційному порядку (ч. 2 ст. 328 КАСУ). Аналогічний підхід містився і у КАСУ у редакції 2005 року. Наприклад, в ухвалі від 28 грудня 2017 року у справі № 223/132/14-а Верховний Суд зазначив, що оскаржувані ухвали щодо питання зміни чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення стосуються стадії виконання судового рішення, тому не перешкоджають подальшому провадженню у справі. Таким чином, ст. 211 КАС України (у редакції, чинній до 15.12.2017) виключала право на їх касаційне оскарження.

Висновки:

1. Встановлення способу і порядку виконання судового рішення адміністративним судом можливе у: 1) рішенні чи постанові під час їх прийняття; 2) додатковому судовому рішенні; 3) ухвалі, постановленій у порядку вирішення судом процесуальних питань, пов'язаних з виконанням судового рішення. Зміна способу і порядку виконання судового рішення можлива лише у порядку вирішення судом процесуальних питань, пов'язаних з виконанням судового рішення. Процесуальною формою вирішення питання про встановлення або зміну способу і порядку виконання судового рішення є судове засідання. Проте у разі вирішення такого питання шляхом постановлення додаткового рішення така процесуальна форма застосовується лише, коли суд визнає судове засідання необхідним, в інших випадках застосовується порядок постановлення основного судового рішення.

2. Встановлення або зміни способу та порядку виконання судового рішення у порядку вирішення судом процесуальних питань, пов'язаних з виконанням судового рішення, здійснюється: 1) лише щодо судового рішення, що перебуває на примусовому виконанні; 2) з ініціативи суду чи за заявою сторони; виконавця (поданої за заявою сторін); державного виконавця (поданої за ст. 7 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»); 3) судом, який розглядав справу як суд першої інстанції; 4) за наявності обставин, що істотно утрудняють або унеможливають виконання такого рішення, а щодо рішень, що зобов'язують вчинити певні дії щодо майна державний

орган, державне підприємство чи юридичну особу, у разі їх невиконання протягом двох місяців з дня відкриття виконавчого провадження, якщо стягувач не перешкоджає провадженню виконавчих дій; 5) якщо це не призведе до зміни зазначеного у судовому рішенні способу захисту; 6) за відсутності потреби залучення нових осіб і встановлення нових обставин справи (крім встановлення фактів перебування судового рішення на стадії виконання, неможливості чи істотного утруднення його виконання і допустимості запропонованого способу і порядку його виконання).

3. У ч. 2 ст. 378 КАСУ доцільно передбачити повідомлення про судові засідання виконавця, у провадженні якого перебуває виконавчий документ, виданий на підставі судового рішення, щодо встановлення або зміни способу чи порядку виконання якого розглядається заява. У ч. 1 ст. 378 КАСУ доцільно замінити «стягувача» на «сторони виконавчого провадження».

Література:

1. Петров В. С. Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2016. 20 с.
2. Притуляк В. М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2016. 205 с.
3. Верба О.Б. Вирішення судом питань, пов'язаних із настанням обставин, які ускладнюють або унеможливають виконання рішення Вісник Львівського університету. Серія юрид. Львів. 2009. Вип. 49. С. 106–117.
4. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України / За ред. Ю. С. Червоного. К.; О.: Юрінком Інтер, 2008. 656 с.
5. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. С. С. Бичкової. К.: Атіка, 2008. 840 с.
6. Узагальнення судової практики розгляду справ зі спорів щодо відстрочення і розстрочення, зміни чи встановлення способу і порядку виконання судових рішень за 2013 рік. URL: <http://zaas.gov.ua/sudova-statystyka-ta-analytika/uzahalnennia-sudovoi-praktyky/361-uzahalnennia-sudovoi-praktyky-rozhliadu-sprav-zi-sporiv-shchodo-vidstrochennia-i-rozstrochennia-zminy-chy-vstanovlennia-sposobu-i-poriadku-vykonannia-sudovykh-rishen-za-2013-rik-analiz-prychyn-skasuvannia.html>
7. Безпалько С. В. Правові засади вирішення адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Державний науково-дослідний інститут МВС України. Київ, 2017. 241 с.